

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การกำจัดพยาธิภายนอกในแพะโดยใช้น้ำส้มควันไม้

Eradication of Ectoparasite in the Goat using Wood Vinegar

โดย

จารุณี หนูละออง
อับดุลรอฮิม เปาะอีเต

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบำรุงการศึกษาประจำปี 2553

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การศึกษาการกำจัดพยาธิภายนอกในแพะโดยใช้น้ำส้มควันไม้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดและจำนวนของพยาธิภายนอกที่แพร่ระบาดในแพะ และศึกษาอัตราส่วนการใช้น้ำส้มควันไม้ และระยะเวลาที่เหมาะสมในการกำจัดเห็บในแพะ ทำการศึกษาในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยการใช้วิธีการทดลองแบบ 4×4 แฟกทอเรียล ในแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ศึกษาในอัตราส่วน 2 ส่วน ได้แก่ น้ำส้มควันไม้ 1 ส่วนต่อน้ำ 1 ส่วน (10:10 ลิตร) น้ำส้มควันไม้ 1 ส่วนต่อน้ำ 2 ส่วน (10:20 ลิตร) และระยะเวลาการฉีดพ่นสัปดาห์ละ 1, 3, 5 และ 7 วัน จากการศึกษาพบว่าการฉีดพ่นในอัตราส่วน 1 ต่อ 1 สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ทำให้แพะหายจากการเป็นเห็บ แต่จากการฉีดพ่นที่สัปดาห์ละ 7 วัน ทำให้แพะหายและมีอาการขนร่วง ขณะที่จำนวนเห็บลดลงอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.01$) และการฉีดพ่นที่อัตราส่วน 1 ส่วนต่อน้ำ 2 ส่วน (10:20 ลิตร) เมื่อฉีดพ่นสัปดาห์ละ 5 วันและ 7 วัน ทำให้แพะมีอาการหายจากการเป็นเห็บเช่นกัน และจำนวนเห็บก็ลดลงอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.01$)

คำสำคัญ : พยาธิภายนอก น้ำส้มควันไม้ แพะ

ABSTRACT

The research was conducted to eradication of ectoparasite in the goat using wood vinegar. The purpose of this project is study about species and number of ectoparasite in the goat and time to eradication of ectoparasite in the goat at Maelan, Pattani province. The 2 x 4 Factorial experiments according to the completely randomized design were used for this experiment. The wood vinegar 1:1 (10: 10 L) and 1:2 (10: 20 L) were sprinkler every 1, 3, 5 and 7 time/week. The sprinkler wood vinegar 1:1 sprinkler every 3 and 7 time/week was eradication of ticks in the goat. But side affect of the sprinkler wood vinegar 1:1 at 7 time/week was hair loss in goat and number of ticks as a decrease a statistical difference ($p<0.01$). The wood vinegar 1:2 sprinkler every 5 and 7 time/week was eradication of ticks in the good health goat and number of ticks as a decrease a statistical difference ($p<0.01$) too.

Key word: Ectoparasite Goat Wood vinegar

25

เรื่อง

หน้า

□□□□□□

(1)

ABSTRACT

(2)

□□□□□□□□□□□□

(3)

□□□□□

(4)

□□□□□□□□□□

(6)

□□□□□□□□

(7)

บทที่ 1 บทนำ

1

- ความสำคัญและที่มาของวัตถุประสงค

2

- □□□□□□□□□□□□

2

- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ความหมายของน้ำส้มควันไม้

4

- ประวัติการผลิต และการใช้น้ำส้มควันไม้

6

- การใช้น้ำส้มควันไม้ในการเกษตรของไทย

6

- คุณสมบัติของน้ำส้มควันไม้

7

- สารประกอบที่สำคัญในน้ำส้มควันไม้

8

- □□□□ผลิตน้ำส้มควันไม้ จากเตาผลิตถ่านคุณภาพสูง

8

- การทำให้น้ำส้มควันไม้บริสุทธิ์สามารถทำได้ 3 วิธี

9

- ประโยชน์และการนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ประโยชน์

10

- การนำน้ำส้มควันไม้ ไปใช้ด้านอื่นๆ

12

- ข้อควรระวังในการ ใช้น้ำส้มควันไม้

13

- □□□□□□□□□□ (Ectoparasite)

13

- □□□ของเห็บแคงที่สำคัญทางสัตวแพทย์ในประเทศไทย

17

- □□□□□□□□□□□□

19

- ขาเมาเห็บที่ควรเลือกใช้ในปัจจุบัน

19

- □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

20

เรื่อง

หน้า

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย

20

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

22

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย

22

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย

24

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย

25

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย

26

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย

26

บทที่ 4 ผลและวิจารณ์ผลการศึกษา

27

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ

35

เอกสารอ้างอิง

36

ภาคผนวก

38

- ๑. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

39

- ๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

40

- ๓. รายชื่อนักศึกษาผู้ช่วยวิจัย

43

ตารางที่	หน้า
2.1 คุณสมบัติของน้ำส้มควันไม้ (wood Vinegar) ที่มีคุณภาพดี	7
4.1 จำนวนเห็บที่สุ่มเก็บก่อนทำการทดลอง	31
4.2 ตารางที่เก็บในแต่ละสัปดาห์จากการใช้น้ำส้มควันไม้ที่ระดับ 1 1 1 1 2	33
4.3 ตารางที่จัดฟันไปครั้งที่ 4 ที่เก็บ	34
ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 ตารางภาคผนวกที่	39

ตารางภาคผนวกที่ หน้า
 1 39

ภาพที่		หน้า
2.1	การดักเก็บน้ำส้มควันไม้	4
2.2	น้ำส้มควันไม้บรรจุขวด	5
2.3	น้ำส้มควันไม้บรรจุภัณฑ์	5
2.4		8
2.5	การทำให้ น้ำส้มควันไม้บริสุทธิ์	9
2.6	การใช้ประโยชน์น้ำส้มควันไม้ด้านการเกษตรและการปศุสัตว์	12
2.7		15
2.8		15
2.9		15
2.10		16
2.11	ที่ 	17
2.12		18
2.13		19
2.14		21
3.1	 แอ่งโคลนเบียงที่เป็นเห็บ	22
3.2	น้ำส้มควันไม้	22
3.3	เครื่องพ่นยา	23
3.4	 ที่มีคอกกั้น (ขังเดี่ยว)	23
3.5		23
4.1	แพะที่เป็นเห็บก่อนทำการฉีดพ่น	28
4.2	แพะที่ฉีดพ่นสัปดาห์ละ 1 ด้วยน้ำส้มควันไม้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 1	28
4.3	แพะที่ฉีดพ่นสัปดาห์ละ 5 ด้วยน้ำส้มควันไม้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 1	29
4.4	แพะที่ฉีดพ่นสัปดาห์ละ 7 วันด้วยน้ำส้มควันไม้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 1	29
4.5	แพะที่ฉีดพ่นสัปดาห์ละ 7 วันด้วยน้ำส้มควันไม้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 2	30

	ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1	คู่มือหาพื้นที่ก่อนทำการทดลอง	40
2		40
3		40
4	การเตรียมน้ำส้มควันไม้ก่อนทำการฉีดพ่น	41
5	การผสมอัตราส่วนน้ำส้มควันไม้	41
6	เตรียมเพื่อทำการฉีดพ่น	41
7	การฉีดพ่นน้ำส้มควันไม้	42
8		42
9	แพะที่มีอาการขนร่วง	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของวัตถุประสงค์

พยาธิภายนอกของสัตว์ ถือเป็นปัญหาสุขภาพอย่างหนึ่ง ซึ่งในระบบการแพะ พยาธิภายนอกที่พบเป็นส่วนมากคือ เห็บ (Ticks) เหา (Lices) และไร (Manges) แมลงดูดเลือด (Blood sucking flies) เห็บ เป็นพยาธิภายนอกที่สำคัญในสัตว์เลี้ยงและสัตว์เศรษฐกิจ ทำอันตรายสัตว์ โดยการดูดกินเลือดสัตว์และสามารถนำโรคที่เป็นอันตรายมาสู่สัตว์ได้ นอกจากนี้ เห็บในสัตว์เลี้ยงบางชนิดยังสามารถเกาะดูดเลือดคนที่อาศัยอยู่ใกล้เลี้ยงและอาจทำให้เกิดอาการแพ้ในคนได้ การควบคุมเห็บในอดีตและปัจจุบันทำได้โดยการใช้สารเคมีในการกำจัดหรือลดจำนวนของเห็บบนตัวสัตว์หรือในแหล่งที่อยู่ซึ่งเห็บอาศัย สารเคมีดังกล่าวมีราคาแพงและประเทศไทยต้องนำเข้าในแต่ละปีเป็นเงินจำนวนมากและนับวันจะมีราคาแพงขึ้น เนื่องจากด้วยาใหม่ ๆ ยังมีไม่มากนักในปัจจุบัน และ ผลข้างเคียงจากการใช้สารเคมีฆ่าเห็บบนตัวสัตว์ อาจทำให้เกิดการตกค้างในเนื้อและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค นอกจากนี้สารเคมีดังกล่าวอาจตกค้างอยู่ในสภาพแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงและผู้บริโภคได้ (สถาพร, มปป)

ปัจจุบันการใช้สารเคมีในการกำจัดพยาธิภายนอกถือว่าการสิ้นเปลืองและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสัตว์เลี้ยง แต่ได้มีผู้ให้ความสนใจในการเลือกใช้สมุนไพรเพื่อเป็นการรักษาและกำจัดพยาธิภายนอก ซึ่งถือว่าเป็นสมุนไพรที่หาง่ายและเป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยงน้อยกว่าการใช้สารเคมี และได้มีการใช้น้ำส้มควันไม้ที่จากการเผ่าถ่านนั้น ซึ่งมีลักษณะเป็นของเหลวใสสีน้ำตาลอ่อนที่ได้จากการกลั่นตัวของควันที่เกิดขึ้น ในระหว่างการเปลี่ยนสภาพของเซลล์ไม้ในไฟ (Carbonization) ซึ่งเป็นการอบพินในช่วงอุณหภูมิ 300 - 400°C น้ำส้มควันไม้จะมีกลิ่นควันไฟชัดเจน ควันในช่วงอุณหภูมิต่ำกว่า 300°C จะมีสารประกอบที่มีประโยชน์น้อยมาก แต่ถ้าเก็บควันในช่วงอุณหภูมิสูงเกิน 425°C น้ำมันดินก็จะสลายตัวเป็น Benzopyrene และ Dibenzanthracenementyl cholinsrene สารทั้งสองนี้สามารถกำจัดได้ง่ายเมื่อกลั่นซ้ำที่อุณหภูมิ 60 - 70°C แต่ก็จะทำให้สูญเสียสารประกอบที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรบางอย่างไป (นิรนาม (ก), 2552) เนื่องจาก น้ำส้มควันไม้มีสารประกอบมากกว่า 200 ชนิด เช่น กรดอินทรีย์และแอลกอฮอล์ชนิดต่าง ๆ องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ น้ำประมาณ 85% กรดอินทรีย์ประมาณ 3% และสารอินทรีย์อื่น ๆ ประมาณ 12% มีค่าความเป็นกรด (pH) ประมาณ 3 การทำให้น้ำส้มควันไม้บริสุทธิ์จะทำให้ได้โดยการปล่อยให้ตกตะกอน การกรองและ/หรือการกลั่น สามารถนำไปใช้ทางด้านเกษตรและปศุสัตว์ เช่นความเข้มข้น 100 เปอร์เซ็นต์ ใช้

รักษาแผลสด แผลถูกน้ำร้อน รักษาโรคน้ำกัดเท้าและเชื้อราที่ผิวหนัง ผสมน้ำ 20 เท่าราดทำลายปลวกและ มด และสัตว์ต่าง ๆ เช่น ตะขาบ แมงป่อง ผสมน้ำ 100 เท่า ใช้ฉีดพ่นถึงขยะเพื่อป้องกันกลิ่นและแมลงวัน (ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว, 2551)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นแนวทางการนำน้ำส้มควันไม้มาใช้ในการรักษาพยาธิภายนอกในแพะทดแทนสารเคมีหรือยาต้านจุลชีพอาจเป็นแนวทางออกของปัญหาสารตกค้างทางหนึ่ง โดยชี้ได้เปรียบเทียบการนำน้ำส้มควันไม้มาใช้ทดแทนสารเคมีหรือยาต้านจุลชีพ คือ ความปลอดภัยประกอบกับน้ำส้มควันไม้ เป็นผลพลอยได้จากการผลิตถ่านที่ได้จากกระบวนการเผาถ่านได้ เมื่อทำให้เย็นลงจะควบแน่น กลิ่นตัวเป็นหยดน้ำ มีลักษณะเป็นของเหลว สีน้ำตาลแกมแดง มีกลิ่นเหมือนไหม้ มีประโยชน์มากมายหลายอย่าง มีผลโดยตรงต่อค่านิยมการใช้เพื่อรักษาระบบสุขภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพราะน้ำส้มควันไม้ให้คุณค่าเพื่อการเกษตรและปศุสัตว์ ในน้ำส้มควันไม้มีสารประกอบ 200 กว่าชนิด (ดุริณี โชติยธูยางกูร และคณะ, 2549) มีฤทธิ์กำจัดและทำลายพยาธิภายนอกในสัตว์ เช่น เห็บ เหา ไร เหลือบ ยุง ริ้น แมลงวัน การนำน้ำส้มควันไม้มาใช้รักษาพยาธิภายนอกในแพะ ยังไม่มีงานวิจัยใดทำการศึกษาเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นแหล่งผลิตและบริโภคมากที่สุดในประเทศ (บุญเสริม ชีวะอิสระกุล 2546) จึงยกประเด็นน้ำส้มควันไม้มาใช้รักษาพยาธิภายนอกในแพะ มีความปลอดภัยกว่าหากเทียบกับสารเคมีหรือยาต้านจุลชีพ น่าจะช่วยลดสารตกค้างในผลิตภัณฑ์สัตว์ที่เป็นอันตรายลงได้ รวมทั้งสามารถลดต้นทุนการผลิตให้ถูกลงได้

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. ศึกษาถึงชนิดและจำนวนของพยาธิภายนอกที่แพร่ระบาดในแพะ
2. ศึกษาอัตราการใช้น้ำส้มควันไม้ที่เหมาะสมในการกำจัดพยาธิภายนอกในแพะ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ในการส่งเสริมและปรับปรุงสภาพการเลี้ยงแพะให้ดีขึ้น

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การใช้สารเคมีในการกำจัดพยาธิภายนอกถือว่าเป็นการสิ้นเปลือง และเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสัตว์เลี้ยง และยังส่งสารตกค้างมาถึงมนุษย์ด้วย ถ้ามนุษย์สามารถใช้สมุนไพรเพื่อในการรักษาและกำจัดพยาธิภายนอกของสัตว์เลี้ยงได้ นับเป็นเรื่องสำคัญมาก อย่างเช่น น้ำส้มควันไม้ที่จากการเผาถ่านนั้น สามารถปรับปรุงนำไปใช้ทางด้านเกษตรและปศุสัตว์เพื่อรักษาพยาธิภายนอกในสัตว์ ตำบลป่าไร่ และตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงชนิดและจำนวนของพยาธิภายนอกที่แพร่ระบาดมากในแพะ
2. เพื่อให้ทราบถึงอัตราการใช้ที่เหมาะสมในการกำจัดพยาธิภายนอกในแพะ
3. ลดการใช้เวชภัณฑ์หรือสารเคมี ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง และสัตว์มีสุขภาพดีมีความต้านทานโรคสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของน้ำส้มควันไม้

น้ำส้มควันไม้ คือ เป็นของเหลวสีน้ำตาลโสมก้นควันไฟที่ได้มาจากการควบแน่นควันที่เกิดจากการผลิตถ่านไม้ในช่วงที่ไม้กำลังเปลี่ยนเป็นถ่าน ซึ่งอุณหภูมิในเตาอยู่ระหว่าง 300 – 400 องศาเซลเซียส (ภาพที่ 2.1) สารประกอบต่างๆ ในไม้พินจะถูกสลายตัวด้วยความร้อนเกิดเป็นสารประกอบใหม่มากมาย แต่ถ้าเก็บควันในช่วงอุณหภูมิต่ำกว่า 300 องศาเซลเซียส และเช็ดถูไม้ที่กำลังเริ่มสลายตัวแต่ก็จะมีสารประกอบที่มีประโยชน์น้อยมากไม่สามารถกำจัดออกไปได้ง่ายเมื่อนำมากลั่นซ้ำที่อุณหภูมิ 60-70 องศาเซลเซียส แต่การนำมากลั่นซ้ำก็จะสูญเสียสารประกอบบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตร และปัจจุบันมีการนำน้ำส้มควันไม้มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ ดังภาพที่ 2.2 และภาพที่ 2.3 (สุพรรณิการ์, 2549)

ภาพที่ 2.1 การดักเก็บน้ำส้มควันไม้

ที่มา : สุพรรณิการ์, 2549

ภาพที่ 2.2 น้ำส้มควันไม้บรรจุขวด
ที่มา : ๐๐๐๐๐๐๐๐๐,2549

ภาพที่ 2.3 น้ำส้มควันไม้บรรจุ
ที่มา : ๐๐๐๐๐๐๐๐๐,2549

สารอาหารอยู่ด้วย ทำให้เหมาะสมจะเป็นที่อยู่อาศัยของจุลินทรีย์ในดินที่เป็นประโยชน์ต่อต้น
(อรรถกฤษณ์และคณะ, 2549)

2.4 คุณสมบัติของน้ำส้มควันไม้

น้ำส้มควันไม้แตกต่างจากน้ำส้มสายชู หรือน้ำส้มอื่นๆ ที่ได้จากการหมัก หรือสังเคราะห์อื่นๆ
ประกอบด้วย (Phenol) ซึ่งได้จากการสลายตัวของ (Ligin)
น้ำส้มควันไม้ที่ได้จากไม้ต่างชนิดก็จะมีคุณสมบัติแตกต่างกันด้วย เช่น น้ำส้มควันไม้ที่ได้จากไม้ยูคา
จะมีความเป็นกรดต่ำและมีสีใสแต่มีเมธานอล (Methanol) น้ำส้มควันไม้ชนิดอื่นๆ
น้ำส้มควันไม้มีสารประกอบต่างๆ 200 ชนิด ซึ่งได้จากการสลายตัวของ
น้ำส้มควันไม้มีสารประกอบที่สำคัญได้แก่ น้ำประ 85%
3% และสารอินทรีย์อื่นๆ อีก 12% (pH) 3
1.012 – 1.014 และ (ตารางที่ 1 (อรรถกฤษณ์
กระจาย, 2529)

ตารางที่ 2.1 คุณสมบัติของน้ำส้มควันไม้ (Wood Vinegar) ที่มีคุณภาพดี

รายการ	น้ำส้มควันไม้	น้ำส้มควันไม้กลั่น
pH	1.5 – 3.7	1.5 – 3.7
ความหนาแน่น	> 1.005-1.015	> 1.001
สี	ใส	ใส
	ไม่มีตะกอน	ไม่มีตะกอน
กลิ่น	ฉุน	ฉุน
การทดสอบ	ไม่ติดไฟ	ไม่ติดไฟ

ที่มา: สมาคมน้ำส้มควันไม้แห่งประเทศไทย (2544)

2.5 สารประกอบที่สำคัญในน้ำส้มควันไม้

1. ฟูแรนเป็นสารกลุ่มออกฤทธิ์ฆ่าเชื้อ โรค เชื้อรา เชื้อแบคทีเรีย และเชื้อไวรัส
2. ฟีโนลิกเป็นสารกลุ่มออกฤทธิ์ฆ่าเชื้อ โรค เชื้อรา เชื้อแบคทีเรีย และเชื้อไวรัส
3. ฟูแรนเป็นสารในกลุ่มออกฤทธิ์ฆ่าเชื้อ โรค และแมลงศัตรูพืช
4. ฟีโนลิกเป็นสารในกลุ่มออกฤทธิ์ฆ่าเชื้อ โรค เชื้อรา เชื้อแบคทีเรีย และเชื้อไวรัส
5. ฟูแรนเป็นสารในกลุ่มออกฤทธิ์ฆ่าเชื้อ โรค เชื้อรา เชื้อแบคทีเรีย และเชื้อไวรัส
6. น้ำมันคาร์บอนเป็นสารกลุ่มออกฤทธิ์ฆ่าเชื้อ โรค เชื้อรา เชื้อแบคทีเรีย และเชื้อไวรัส

2.6 การผลิตน้ำส้มควันไม้ จากเตาผลิตถ่านคุณภาพสูง

น้ำส้มควันไม้ ที่ผลิตได้มีความสำคัญที่มีใช้ผลพลอยได้จากการผลิตถ่านคุณภาพสูง ถ่านให้ ถ่านที่มีผลผลิตสูง คุณภาพดี ก็จะได้ น้ำส้มควันไม้ที่มีผลผลิตสูง คุณภาพดีตามที่ต้องการ ด้วย (สรศักดิ์ พรหมมัน และ คณะ, 2544)

ดังนั้น การเลือกชนิดเตาผลิตถ่าน (Soil Cover Kiln) เตาถ่านน้ำมัน 200 ลิตร (Oil Drum Kiln) (IWATE) (ภาพที่ 2.4)

ภาพที่ 2.4 เตาผลิตถ่าน

ที่มา : สรศักดิ์ พรหมมัน, 2549

2.9 การทำให้น้ำส้มควันไม้บริสุทธิ์สามารถทำได้ 3 วิธี]

1. การกลั่น

โดยนำน้ำส้มควันไม้มา 3 โดยทิ้งให้ตกตะกอนประมาณ 90 น้ำส้มควันไม้ก็จะตกตะกอนแบ่งเป็น 3 ชั้น ชั้นบนสุดจะเป็นน้ำมันใส (Light oil) ชั้นกลางเป็นของเหลวสีขาวคือน้ำส้มควันไม้ และชั้นล่างสุดจะเป็นของเหลวข้นสีดำหรือน้ำมันดิน (ที่ 2.5) 5% โดยน้ำหนัก 45 วันเท่านั้น ทั้งน้ำมันใสและน้ำมันดินให้ตกตะกอนลงสู่ชั้นล่างสุดในเวลาเร็วขึ้น เพียงประมาณ 3 วันเท่านั้น

(1) บนมีไว้สำหรับแยกน้ำใส (Light oil)

(2) สำหรับเก็บน้ำส้มควันไม้

(3) สำหรับถ่ายน้ำมันดิน

ภาพที่ 2.5 การทำให้น้ำส้มควันไม้บริสุทธิ์

ที่มา : 2549

2. การกรอง

โดยใช้ผ้ากรองหรือถังกรองที่ใช้ผงถ่านกัมมันต์ ซึ่งจะได้คุณสมบัติแตกต่างกันไป ถ่านกัมมันต์จะลดความเป็นกรดของ และจะใช้วิธีนี้เพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบใน

3. การกลั่น

โดยกลั่นได้ทั้งแบบใส่ความดันบรรยากาศและกลั่นแบบลดความดันรวมทั้งกลั่นแบบลำดับส่วนเพื่อแยกเฉพาะสารหนึ่งสารใดในน้ำส้มควันไม้มาใช้ประโยชน์มักใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยา

ทั้งการกรองและการกลั่น ต้องทำหลังจากตกตะกอนก่อนเท่านั้น เนื่องจากดีโรให้เกิดปฏิกิริยาในน้ำส้มควันไม้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ก่อนดังที่ได้อธิบายไว้แล้ว (ไกรเลิศ ทวีกุล และคณะ, 2549)

2.10 ประโยชน์และการนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ประโยชน์

น้ำส้มควันไม้มีสารประกอบต่าง ๆ มากมาย เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจะ นอกจากนี้ มีการนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรม เช่น ใช้ผลิตสารดับกลิ่นตัว ผลิตภัณฑ์

เนื่องจากน้ำส้มควันไม้มีความเป็นกรดสูง ดังนั้นก่อนที่จะนำไปใช้ควรจะนำมาเจือจางให้เกิดสถานะที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ดังนี้

0.00000000	0.00000000	0.00000000
1. ใช้ในการเกษตร		
1.1 ด้านการผลิตพืช		
- 0.00000000 0.00000000	- 5 ซ่อนโต๊ะ ค่อนน้ำ 1 ลิตร	- รวดหรือพ่นบริเวณที่
0.0000 0.00000000		ก่อนปลูกพืช 15 วัน
- รักษาโรคเชื้อราใน 0.00000000	- 5 ซ่อนโต๊ะ ค่อนน้ำ 1 ลิตร	- 0.000000000000
- 0.00000000000000000000	- 1 ซ่อนโต๊ะ ค่อนน้ำ 1 ลิตร	- 0.000000000000000000
จากเชื้อรา	หรือ 20 ซ่อนโต๊ะ ค่อนน้ำ 1 ปีบ	15 15 วัน
- 0.0000000000000000 0.00000000	- ครั้งซ่อน โต๊ะ ค่อนน้ำ 1 ลิตร	- รวดโคนต้นทุก 7-15 วัน
0.0000000000000000	หรือ 10 ซ่อนโต๊ะ ค่อนน้ำ 1 ปีบ	
- 0.000000000000000000000000	- ครั้งซ่อน โต๊ะ ค่อนน้ำ 1 0.0000	- ฉีดพ่นที่ใบทุก 7-15 วัน
ทุกชนิด และ เชื้อรา	0.000010 ซ่อนโต๊ะ ค่อนน้ำ 1 ปีบ	
- ช่วยในการสังเคราะห์น้ำตาล	- 4 ซ่อนโต๊ะ ค่อนน้ำ 1 ปีบ	- 0.000000000000000000
0.000000000000000000000000		0.000015 วันและพ่นอีกครั้ง
0.0000		ก่อนเก็บเกี่ยว 20 0.0000

[illegible]

2.11 การนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ด้านอื่นๆ

นอกจากการนำไปใช้ทางด้านเกษตรและปศุสัตว์แล้ว ยังสามารถนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ด้านอื่นๆ ได้อีก เช่น

1. 100 เปอร์เซ็นต์ ใช้รักษาแผลสด แผลถูกน้ำร้อน รักษาโรคน้ำกัดเท้าและเชื้อราที่ผิวหนัง
2. น้ำส้มควันไม้ผสมน้ำ 20 เท่า ใช้ฉีดพ่นกำจัดแมลงศัตรูพืช
3. น้ำส้มควันไม้ผสมน้ำ 50 เท่า ใช้ฉีดพ่นกำจัดเห็บและไรในสัตว์ปีก
4. น้ำส้มควันไม้ผสมน้ำ 100 เท่า ใช้ฉีดพ่นถังขยะเพื่อป้องกันกลิ่นและแมลงวัน ใช้ดับกลิ่นในห้องน้ำ ห้องครัวและบริเวณอื่นและ

ประโยชน์และการนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ (ภาพที่ 2.6)

ภาพที่ 2.6 การใช้ประโยชน์น้ำส้มควันไม้ด้านการเกษตรและการปศุสัตว์

ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2549

2.12 ข้อควรระวังในการใช้น้ำส้มควันไม้

1. ก่อนนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ต้องทิ้งไว้จากการกักเก็บก่อนอย่างน้อย 3 ชั่วโมง
2. เนื่องจากน้ำส้มควันไม้มีความเป็นกรดสูง ควรระวังอย่าให้เข้าตาอาจทำให้ตาบอดได้
3. น้ำส้มควันไม้ไม่ใช่ปุ๋ยแต่เป็นตัวเร่งปุ๋ย ดังนั้นการนำไปใช้ทางการเกษตรจะเป็นตัวเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยเท่านั้น
4. การใช้เพื่อฆ่าเชื้อจุลินทรีย์และแมลงในดิน ควรทำก่อนเพาะปลูกอย่างน้อย 10 วัน
5. การนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ต้องผสมน้ำให้เจือจางตามความเหมาะสมที่จะนำไปใช้
6. การฉีดพ่นน้ำส้มควันไม้เพื่อให้ดอกติดผล ควรพ่นก่อนที่ดอกจะบาน หากฉีดพ่นหลังจากดอกบานแล้วจะไม่เข้าผสมเกสร เพราะกลั่นแกล้งของน้ำส้มควันไม้และดอกจะร่วงง่าย

2.13 พยาธิ (Ectoparasite)

พยาธิมีชีวิตที่อาศัยอยู่บนตัวสัตว์ ก่อให้เกิดโรคและอันตรายต่าง ๆ มากมาย พยาธิสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ พยาธิภายใน (Endoparasite) และ พยาธิภายนอก (Ectoparasite) พยาธิภายในจะอาศัยอยู่ในร่างกายของสัตว์ เช่น พยาธิในลำไส้ พยาธิในตับ พยาธิในปอด เป็นต้น พยาธิภายนอกจะอาศัยอยู่บนผิวหนังหรือขนของสัตว์ เช่น เห็บ หมัด ไร เป็นต้น พยาธิภายนอกสามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพของสัตว์ได้หลายประการ เช่น ทำให้สัตว์คันรำคาญ ทำให้ผิวหนังอักเสบ ทำให้สัตว์อ่อนแอ และอาจทำให้สัตว์ตายได้

2.13.1 พยาธิภายนอกที่สำคัญ

พยาธิภายนอกที่สำคัญมี 3 ชนิด คือ เห็บ หมัด และ ไร เห็บและหมัดเป็นปรสิตที่ดูดเลือดจากสัตว์ ทำให้สัตว์อ่อนแอ และอาจทำให้เกิดโรคได้ ไรเป็นปรสิตที่อาศัยอยู่บนผิวหนังของสัตว์ ทำให้ผิวหนังอักเสบและคันรำคาญ

การป้องกันและกำจัดพยาธิภายนอกทำได้หลายวิธี เช่น การใช้ยาฆ่าพยาธิภายนอก การใช้ยาป้องกันพยาธิภายนอก การทำความสะอาดคอกสัตว์ และการกำจัดขยะมูลฝอยในคอกสัตว์

การป้องกันและกำจัดพยาธิภายนอกที่สำคัญมี 3 วิธี คือ การใช้ยาฆ่าพยาธิภายนอก การใช้ยาป้องกันพยาธิภายนอก และการทำความสะอาดคอกสัตว์

เห็บ (Flea)

เห็บมีความสำคัญต่อการเลี้ยงไก่ในประเทศไทย พบ ๒ ชนิดที่สำคัญได้แก่ เห็บที่เกาะติดอยู่กับไก่ (Sticktight Flea) เห็บชนิดนี้พบได้บริเวณ ๑-๒ ซม. บนผิวหนังของไก่ ตัวผู้มีความยาวประมาณ 1-2 มม. ตัวเมียมีความยาวประมาณ 0.7-0.8 มม. ตัวผู้จะมีขนาดคางที่กว้างกว่าตัวเมีย และยังมีขนาดโตขึ้นหลังจากดูดเลือดและมีไข่เจริญอยู่ภายในท้อง เห็บชนิดนี้สามารถกัดไก่ได้ และอาจทำให้ไก่เกิดความรำคาญได้ เห็บชนิดนี้พบได้ทั่วไปในไก่ (สมฤทธิ์ สิงห์อาณ, 2535; ๒๕๔๐) (ภาพที่ 2.8)

เห็บ (Louse)

เห็บที่สำคัญในประเทศไทย มี ๓ ชนิด ได้แก่ *Menopon gallinae*, *Menacanthus stramineus*, *Menacanthus pallidulus*, *Lipeurus caponis*, *Goniocotes galinae*, *Goniodes dissimilis* ซึ่งเห็บเป็นแมลงที่จัดอยู่ใน Order Phthirastors เป็นแมลงดูดเลือดที่ไม่มีปีก พบมากบริเวณขนที่ลำตัว และเห็บยังเป็นตัวการที่ทำให้ไก่เกิดความรำคาญเนื่องจากเห็บจะกัดผิวหนังของไก่ และอาจทำให้ไก่เกิดความรำคาญได้ เห็บชนิดนี้พบได้ทั่วไปในไก่ (สมฤทธิ์ สิงห์อาณ, 2540) (ภาพที่ 2.9)

เห็บ (Mites)

เห็บที่พบในไก่เลี้ยงในประเทศไทย พบ ๕ ชนิด ได้แก่ *Dermanyssus gallinae*, *Ornithonyssus bursa*, *Megrinia Cubitalis*, *Pterolichus obtusus*, *Knemidocopter mutans* ซึ่งเห็บจัดอยู่ใน Family Dermanyssidae เห็บเป็นแมลงที่จัดอยู่ใน Class Arachnida เห็บเป็นตัวการสำคัญที่มีความรำคาญต่อผิวหนังของไก่และการลดลงของไข่ และอาจทำให้ไก่เกิดความรำคาญได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในไก่ที่มีอายุน้อย นอกจากนี้ยังเป็นตัวแพร่เชื้อโรคให้กับไก่ (สมฤทธิ์ สิงห์อาณ, 2535; ๒๕๔๐; ๒๕๔๑) (ภาพที่ 2.10)

ภาพที่ 2.7 เห็น □

ที่มา : กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2551

ภาพที่ 2.8 □□□□

ที่มา : กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2551

ภาพที่ 2.9 □□□

ที่มา : กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2551

ภาพที่ 2.10 ไ้

ที่มา : กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2551

2.13.2 เห็บ (Tick)

สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บนตัวสัตว์ สอดดูดเลือดคนัวเหลือง คออันครายคือสัตว์ตามอวัยวะต่างๆของตัวสัตว์ที่มันอาศัยอยู่ นอกจากนั้นเรายังสามารถพบระยะต่างๆของในป่า ปะปนอยู่ในธรรมชาติที่เหมาะสมต่อการ หนีน้ำ ในน้ำ ในเนื้อสัตว์ต่างๆ ทั้งสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่ง น้ำ น้ำคั้นและในแมลงพาหะนำโรคหลายชนิด และสามารถนำโรคที่เป็นอันตรายมาสู่สัตว์ได้ นอกจากนี้เห็บในสัตว์เลี้ยงบางชนิดยังสามารถกัด เลือดคนที่อาศัยอยู่ใกล้เลี้ยงและอาจทำให้เกิดอาการแพ้ในคนได้ (ส, 2547)

เป็นปรสิตภายนอกที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับสัตว์เลี้ยงด้วยน้ำนม สัตว์เลี้ยงคานและ สัตว์ปีกแบ่ง เห็บออกเป็น 2 ประเภท คือ เห็บแข็งและเห็บอ่อน วงจรชีวิตของเห็บจะประกอบ

1. (larva) หรือ ไส้คืบบนใบหญ้า พุ่มไม้ หรือกิ่งไม้เล็กๆ เมื่อตัวอ่อน เกาะไส้คืบได้แล้วจะหาดำแหน่งที่ชอบบนตัวโฮสต์ที่ชอบเกาะดูดเลือด เช่นในรูหูของสัตว์ เป็นต้น ระยะตัวอ่อนมีขา 3 คู่

2. (nymph) 4 คู่

3. (adult) เห็บตัวผู้เมื่อออกมาจากคราบแล้วจะเกาะผิวหนัง ของโฮสต์เพื่อดูดกินเลือด และหาตัวเมียเพื่อผสมพันธุ์ต่อไป ซึ่งตามปกติการผสมพันธุ์ของเห็บแข็งจะ เกิดบนตัวโฮสต์ ซึ่งหลังจากผสมพันธุ์แล้ว เห็บตัวเมียจะดูดกินเลือดและ engorge 4 คู่

2.14 ชนิดของเห็บแข็งที่สำคัญทางสัตวแพทย์ในประเทศไทย

เห็บแข็งที่เป็นตัวก่อหรือนำโรคสำคัญมาสู่สัตว์เลี้ยงที่พบได้บ่อยครั้งในประเทศไทย

1. *Boophilus microplus* เป็นเห็บที่พบทั่วไปในโค (ภาพที่ 2.11) เป็นเห็บที่มีชีวิตจากรเป็น one-host ticks ดังนี้

- 1.1 เห็บ 4,400 ฟอง
- 1.2 ช่วง 2 - 39 วัน
- 1.3 ช่วง 4 - 44 วัน
- 1.4 เห็บ 14 - 146 วัน
- 1.5 ช่วงระยะเวลาที่เป็นปรสิตบนโฮสต์ 17 - 52 วัน
- 1.6 เห็บ อาจถึง 5 เดือน

ภาพที่ 2.11 เห็บโค

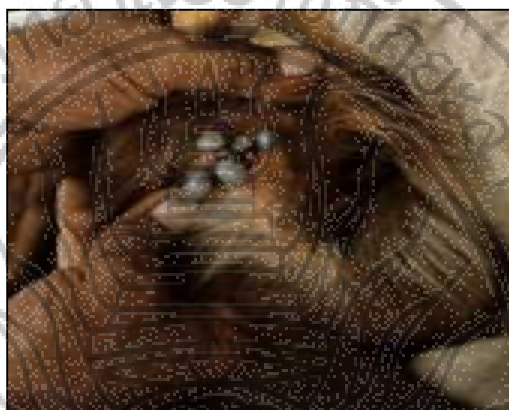
ที่มา : [2550]

เห็บชนิดนี้ มีความสำคัญในการนำเชื้อโปรโตซัวที่ทำให้เกิดโรคไข้เห็บของโคในประเทศ *Babesia bigemina* *Babesia bovis* และยังสามารถนำเชื้อริกเกตเซีย *Anaplasma marginale* *Anaplasma ovis*

2. *Rhipicephalus sanguineus* เป็นเห็บที่พบทั่วไปในสุนัขเลี้ยงในประเทศไทย (ภาพที่ 2.12) เป็นเห็บที่มีชีวิตจากรเป็น three-host ticks ดังนี้

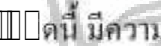
- 2.1 เห็บ 4,000 ฟอง
- 2.2 ไข่ฟักตัวนาน 17 - 30 วัน หรือนานกว่านี้
- 2.3 ตัวอ่อนดูดกินเลือดจนอิ่มนาน 2 - 6 วัน
- 2.4 ตัวอ่อนลอกคราบนาน 5 - 23 วัน

- 2.5 ตัวกลางวัยดูดกินเลือดจนอิ่มนาน 4 – 9 วัน
- 2.6 ตัวกลางวัยลอกคราบนาน 11 – 73 วัน
- 2.7 อิ่มนาน 6 – 21 วัน
- 2.8 ตัวอ่อนไม่กินอาหารมีชีวิตรอดนาน อาจถึง 8 เดือนครึ่ง
- 2.9 ตัวกลางวัยไม่กินอาหารมีชีวิตรอดนาน อาจถึง 6 เดือน
- 2.10 ตัวเต็มวัยไม่กินอาหารมีชีวิตรอดนาน อาจถึง 19 เดือน

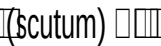

ภาพที่ 2.12

ที่มา : 2550

 มีความสำคัญในการนำเชื้อโปรโตซัวที่ทำให้เกิดโรคไข้เห็บของสุนัขในประเทศ *Babesia canis* *Hepatozoon canis* และยังสามารถนำเชื้อโรคเห็บ *Ehrlichia canis*

ลักษณะทั่วไปของเห็บอ่อนจะมีลำตัวอ่อนนุ่มและมีหัวลำตัวมีลักษณะคล้ายหนัง ผิวของลำตัว อาจจะถูกยกขึ้นทำให้เกิดเป็นตุ่มเล็กๆ ซึ่งเรียกว่า *mamillae* (*scutum*) ของเห็บอ่อนจะตั้งอยู่ด้านใต้ของลำตัวและไม่สามารถมองเห็นจากด้านบนของลำตัวได้ เห็บอ่อนส่วนใหญ่อาศัยในประเทศที่มีอากาศอบอุ่น ส่วนที่พบในประเทศที่มีอากาศร้อนชื้นแบบ ล้างควาและนก บางครั้งพบในสัตว์จำพวกหนู (ภาพที่ 2.13) เป็นเห็บ

ภาพที่ 2.13 ไร้น้ำจืดขนาดใหญ่

ที่มา : วัชรินทร์ วัชรินทร์ [2550]

2.15 การกำจัด

กำจัดด้วยสารเคมี

กำจัดด้วยสารเคมี (spraying) (dipping) (pouring)

ใหญ่ นอกจากนี้อาจใช้วิธีเหนี่ยวนำโรคบนตัวสัตว์ (poison)

ร่างกายสัตว์โดยตรงทางชั้นใต้ผิวหนัง

1. one-host ticks เพื่อจะให้สัตว์ตัวทำซ้ำหลังจากทำครั้งแรก 21 วัน

เพื่อให้เกิดผลดีเยี่ยม ควรทำซ้ำหลังจากทำครั้งแรก 12 วัน

2. three-host ticks เช่นการควบคุมเห็บสุนัข ควรทำซ้ำทุก 7 วัน หรือ 1 สัปดาห์

2.16 ยามาเห็บที่ควรเลือกใช้ในปัจจุบัน

1. butacarb (butacarb) ใช้ขนาด 20% ร่วมกับ HCH 38% และ phenol 38% สาร

ผสมดังกล่าวใช้ในขนาดความเข้มข้น 0.05% ในรูปแบบผสมน้ำอาบ หรือจุ่มเช็ด

2. coumaphos (Asuntol, Co-ral) ใช้ในขนาดความเข้มข้น 0.05% ในรูปแบบผงละลายน้ำ ใช้

กำจัดเห็บ

3. flumethrin (bayticol) ใช้ในขนาดความเข้มข้น 30-75 ppm ใช้กำจัดเห็บ

4. cypermethrin ใช้ในขนาดความเข้มข้น 150 ppm ใช้กำจัดเห็บ

5. Ivermectin 1% ยาสำหรับฉีดในโค-กระบือ ใช้ในขนาด 200 ไมโครกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม หรือ 1 ซีซีต่อน้ำหนักตัว 50 กิโลกรัม

2.17 การทดสอบการตอบสนอง

การทดสอบการตอบสนองของสัตว์ทดลองต่อการให้แสงสว่างโดยตรง การให้พรวนสี และการให้กลิ่นต่างๆ ดังนี้

1. การทดสอบการตอบสนองของสัตว์ทดลองต่อการให้แสงสว่างโดยตรง การให้พรวนสี และกลิ่นต่างๆ ได้อีกด้วย

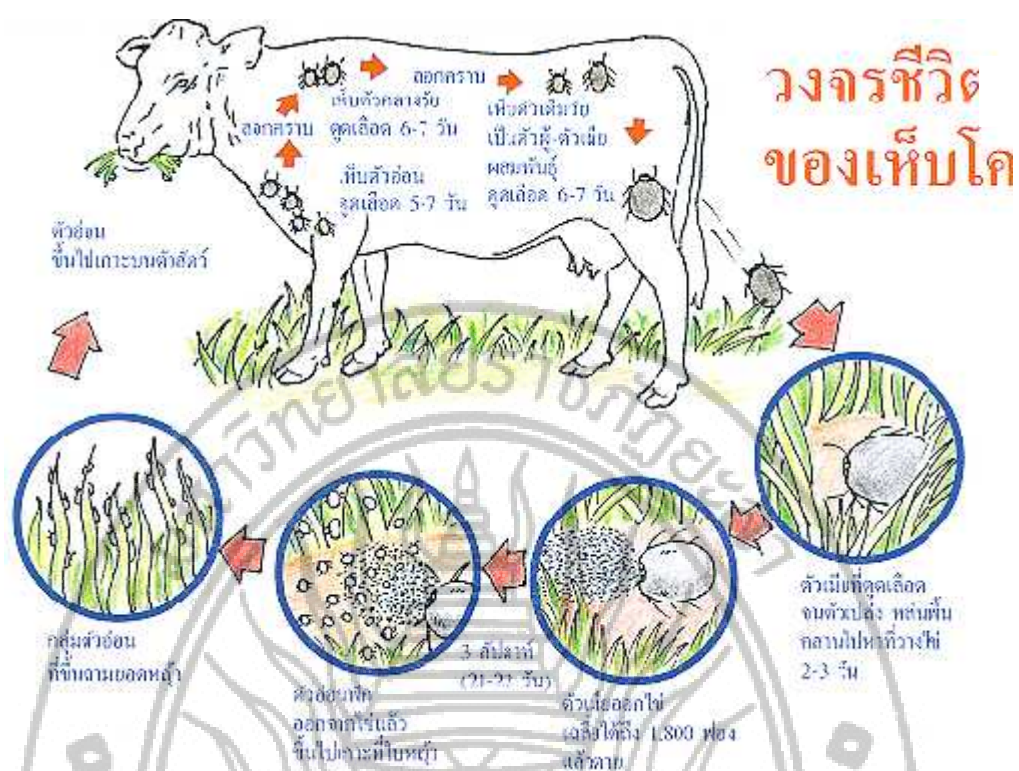
2. การทดสอบสภาพพื้นดิน เช่น การทำให้ไขเห็บบนดิน ได้ถูกแสงแดดโดยตรง การให้พรวนสี และการให้กลิ่นต่างๆ

3. การทำให้ไขเห็บอดอาหาร โดยทั่วไปวิธีนี้ไม่นิยมใช้ เพราะไขเห็บสามารถอดอาหารได้เป็นเวลานาน

4. การทดสอบการตอบสนองของสัตว์ทดลองต่อการให้กลิ่นที่ใช้ เช่น aethyl

2.18 วงจรชีวิต

ไขเห็บสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มตามความสัมพันธ์กับสัตว์เจ้าบ้าน คือ ไขเห็บที่อาศัยสัตว์เจ้าบ้านเพียงชนิดเดียวตลอดวงจรชีวิต ไขเห็บที่อาศัยสัตว์เจ้าบ้านสองชนิดตลอดวงจรชีวิต และไขเห็บที่อาศัยสัตว์เจ้าบ้านเพียงชนิดเดียวตลอดวงจรชีวิต (ภาพที่ 2.14) ไขเห็บที่อาศัยสัตว์เจ้าบ้านเพียงชนิดเดียวตลอดวงจรชีวิตจะเริ่มค้นวงจรชีวิตโดยไขที่ถูกวางโดยเศษเมือกที่บนดินหรือใบไม้เจริญเป็นตัวอ่อน แล้วตัวอ่อนจะเคลื่อนย้ายตัวมันเองไปอยู่ที่ปลายใบไม้เพื่อรอเกาะสัตว์เจ้าบ้านที่ผ่านไป หลังจากมันได้เจอสัตว์เจ้าบ้านก็จะกินเลือดเจ้าบ้านแล้วลอกคราบหลายครั้งจนกระทั่งกลายเป็นตัวเต็มวัย ตัวเต็มวัยจะเคลื่อนย้ายในเจ้าบ้านตัวเดิมเพื่อหาคู่ผสมพันธุ์ หลังจากนั้นตัวเมียจะออกจากเจ้าบ้านไปอยู่บนดินหรือใบไม้เพื่อวางไข่ สำหรับไขเห็บที่อาศัยเจ้าบ้านหลายชนิดตลอดวงจรชีวิต ไขเห็บจะเปลี่ยนสัตว์เจ้าบ้านทุกครั้งที่มีการลอกคราบ โดยจะรออยู่ตามใบไม้ กิ่งไม้หรือบนดินเพื่อจะได้พบกับสัตว์เจ้าบ้านตัวใหม่ ระหว่างที่ไขเห็บรอสัตว์เจ้าบ้านตัวใหม่มันต้องเสี่ยงกับความตายกับสภาพภูมิอากาศที่อาจแห้งเกินไปหรือเย็นเกินไป และโอกาสที่จะถูกล่าเป็นอาหารโดยสัตว์เลื้อยคลานด้วยน้ำนมบางชนิดหรืออาจอยู่ในสภาวะขาดอาหาร

ภาพที่ 2.14 ☐ ☐ ☐ ☐ ☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

ที่มา : ()

บทที่ 3

๓. การผลิตเครื่องดื่ม

3.1 วัตถุดิบ

1. พันธุ์แพะที่ใช้ในการทดลอง

- แพะพันธุ์แคชเมียร์แดง โกลนุเนียนที่เป็นเห็บ ๖ เดือน 16 ตัว

ภาพที่ 3.1 แพะพันธุ์แคชเมียร์แดง โกลนุเนียนที่เป็นเห็บ

2. วัตถุดิบที่ใช้สำหรับศึกษา

2.1 น้ำส้มยีสต์ ผลิตเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2551 โดยคุณ -

ภาพที่ 3.2 น้ำส้มควินไม้

3.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวน

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้โปรแกรม SAS (Statistical Analysis System) (มานิตชัย, 2544)

3.5 การเก็บข้อมูล

ตั้งแต่เดือน มีนาคม ถึง เดือน มิถุนายน 2553

บทที่ 4

การกำจัดพยาธิภายนอกในแพะโดยใช้น้ำส้มควันไม้

การกำจัดพยาธิภายนอกในแพะโดยใช้น้ำส้มควันไม้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ ถึงชนิดและจำนวนของพยาธิภายนอกที่แพร่ระบาด ซึ่งพบในการทดลองได้แก่ ไร เหา หมัด และเห็บ แต่เนื่องจาก ไร เหา และหมัด มีขนาดเล็กมาก เมื่อทำการฉีดพ่น น้ำส้มควันไม้ ทำให้พยาธิภายนอกเหล่านั้น หล่นหาย ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะมีการรองรับการ หลังจากการฉีดพ่นด้วยน้ำส้มควันไม้แล้วก็ตาม ซึ่งการหล่นหาย มีทั้งจากลมพัด และการกระเด็นออกนอกพื้นที่เก็บข้อมูล จึงทำให้ ข้อมูลเกิดความคลาดเคลื่อนค่อนข้างสูง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดพ ภายนอก เป็นเห็บ เพียงชนิดเดียว เนื่องจากเห็บมีลักษณะตัวใหญ่กว่า ไร เหา และหมัด และเมื่อทำการ น้ำส้มควันไม้เห็บยังคงอยู่ในพื้นที่ที่เก็บข้อมูล จึงให้ผลการทดลองดังนี้

ผลการทดลอง

รใช้น้ำส้มควันไม้ที่ฉีดพ่นในแพะที่เป็นเห็บ พบ ดังภาพที่ 4.1 หากกรใช้น้ำส้มควันไม้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 1 โดยใช้ระยะเวลาในการฉีดพ่นที่ แตกต่างกันสัปดาห์ละ 1, 3, 5 และ 7 วัน ฉีดพ่นที่สัปดาห์ละ 1 วัน เห็บ ดังภาพที่ 4.2 การฉีดพ่นที่สัปดาห์ละ 3 วัน มีผลทำให้แพะที่เป็นเห็บมีอาการหายจาก บนผิวหนังค่อนข้างจะมีลักษณะต่างๆ แต่เมื่อมีกา น้ำส้มควันไม้สัปดาห์ละ 5 ดังภาพที่ 4.3 และผิวหนังแพะเริ่มมีการปรับตัว และมีการงอกขนขึ้นมาใหม่ เช่น เมื่อทำ 7 วัน แพะ ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.3 แพะที่ฉีดพ่นสัปดาห์ที่ 5 ด้วยน้ำส้มควันไม้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 1

ภาพที่ 4.4 แพะที่ฉีดพ่นสัปดาห์ที่ 7 ด้วยน้ำส้มควันไม้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 1

[illegible]

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.00, 4.50, 1.50 และ 0.00 ตัว และในอัตราส่วนที่ 1 ส่วนต่อน้ำ 2 ส่วน ที่ฉีดพ่นใน
สัปดาห์ละ 1, 3, 5 และ 7 วัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.50, 0.50, 0.00 และ 0.00 ตัว ตารางที่ 4.3

เนื่องจากเห็บ เป็นปรสิตภายนอกที่สำคัญต่อการเลี้ยงสัตว์เคี้ยวเอื้องจำพวก โค แพะ และแกะ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงโค และแพะ โดยเห็บจะดูดกิน ซึ่งเห็บหนึ่งตัวสามารถดูดกินเลือดโคได้ถึง
0.5 มิลลิลิตร (ณรงค์ จึงสมานญาติ และคณะ, 2542) ถ้าปล่อยให้สัตว์เลี้ยงมีเห็บจำนวนมากจะทำให้
สัตว์เลี้ยงเสียเลือดมาก ชุ่มพอม เจริญเติบโตช้า สุขภาพทรุดโทรม น้ำหนัก น้ำนมลด และตายในที่สุด
ที่สำคัญเห็บเป็นพาหนะนำโรค *Babesiosis* และ *Anaplasmosis*

ตารางที่ 4.3 ผลการทดลองที่ฉีดพ่นไปครั้งที่ 4 ที่เก็บ

ความเข้มข้นของน้ำส้มควันไม้ (A)	1 ส่วน ต่อ น้ำ 2 ส่วน (B)	ฉีดพ่นครั้งที่ 4
1 ส่วน ต่อ น้ำ 1 ส่วน	1 ส่วน	8.00 ± 1.41
	3 ส่วน	4.50 ± 0.70
	5 ส่วน	1.50 ± 0.70
	7 ส่วน	0.00 ± 0.00
1 ส่วน ต่อ น้ำ 1 ส่วน	1 ส่วน	0.50 ± 0.70
	3 ส่วน	0.50 ± 0.70
	5 ส่วน	0.00 ± 0.00
	7 ส่วน	0.00 ± 0.00

บทที่ 5

การกำจัดพยาธิภายนอกในแพะโดยใช้น้ำส้มควันไม้

การกำจัดพยาธิภายนอกในแพะโดยใช้น้ำส้มควันไม้

น้ำส้มควันไม้ที่ฉีดพ่นในอัตราส่วน 1 ส่วนต่อน้ำ 1 ส่วน (10: 10 ลิตร) และทำ 1, 3, 5 และ 7 วัน พบว่าการฉีดพ่นสัปดาห์ละ 3 วัน มีผลทำให้แพะหายจากการเป็นเห็บ และการฉีดพ่นสัปดาห์ละ 5 และ 7 วัน ทำให้แพะหายจากการเป็นเห็บ ทั้งทางสถิติ ($p < 0.01$) น้ำส้มควันไม้ที่อัตราส่วน 1 ต่อ 2 พบว่าการฉีดพ่นที่สัปดาห์ละ 1 และ 3 วัน แพะยังไม่มีการหายจากการเป็นเห็บ แต่ในการใช้ที่ฉีดพ่นสัปดาห์ละ 5 และ 7 วัน ทำให้แพะหายจากการเป็นเห็บ และไม่มีอาการขนร่วง จำนวนเห็บ ทั้งทางสถิติ ($p < 0.01$) ซึ่งจะเห็นได้ว่าน้ำส้มควันไม้ในอัตราส่วน 1 ต่อ 2 ที่ฉีดพ่นในสัปดาห์ละ 5 วัน และ 7 วัน มีผลทำให้แพะหายจากการเป็นเห็บได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าน้ำส้มควันไม้สามารถรักษาพยาธิภายนอก อย่างเห็บ หมัด ไร ได้ แต่เนื่องจาก หมัด ไร เป็นพยาธิภายนอกที่มีขนาดเล็กมากจึงทำให้การทดลองเกิดความคลาดเคลื่อนมาก ซึ่งผู้วิจัยจะหาวิธีการที่สามารถเก็บจำนวนพยาธิภายนอกชนิดอื่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาการทดลอง

ศึกษาพบว่า การวิจัยทดลองน้ำส้มควันไม้ฉีดพ่นในแพะ พบปัญหาอุปสรรคหลายประการ กล่าวคือ น้ำส้มควันไม้มีกลิ่นเหม็น เพราะตัวแพะมีการคัน ไม่ได้อยู่นิ่งให้นับจำนวนเห็บง่ายๆ และในการฉีดพ่นนั้น อาจจะทำให้ น้ำส้มควันไม้ไม่ทั่วถึงในแพะ ทำให้ฤทธิ์ของน้ำส้มควันไม้กำจัดเห็บไม่ทั่วถึงเป็นไปได้ ถ้ามีการทดลองวิจัยต่อไปแนะนำให้ใช้การจุ่มหรือ ซึ่งจะให้ผลการทดลองที่ชัดเจน และถูกต้องยิ่งขึ้น

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2529). โครงการศึกษาทดสอบการผลิตและการใช้ ประโยชน์น้ำส้มควันไม้
โครงการวิจัยองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2529. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
ปีที่ 4 ฉบับที่ 40 ปี 2546, หน้า 76-78 กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
2551. เทคโนโลยีการผลิตน้ำส้มควันไม้ กรุงเทพฯ.

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. สุรสิทธิ์. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
วิวัฒนาการ. 2552. ฤทธิ์ของน้ำส้มควันไม้ ยูคาลิปตัส (Eucalyptus melliodora) (Boophilus microplus)
(Boophilus microplus), การประชุมวิชาการ ม.อ. ภูเก็ต ครั้งที่ 2 วันที่ 18 - 20 พฤศจิกายน
2552. ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2544). กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ SAS เพื่อวิเคราะห์งานวิจัยทางสัตว. กรมส่งเสริม
การค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ศรีศักดิ์ พรหมมัน, และ คณะ. (2544). กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
(Soil cover Kiln) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 28-29 กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 2549. สมาคมน้ำส้ม
แห่งประเทศไทย. กุมภาพันธ์ 2544.

ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว. (2551). วิจัยน้ำส้มควันไม้. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว มท
<http://www.phtnet.org/newsroom/news.asp?nid=326>. กรกฎาคม 23, 2009.

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (2550). กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (Anti-tick vaccine).

สัมฤทธิ์ สิงห์อำ. 2535. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ.

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 2540. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ.

๑. ตารางภาพผนวกที่ 1

ปัจจัยที่ 1 (A)	ปัจจัยที่ 2 (B)	ซ้ำ	การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					ค่าเฉลี่ย
			คะแนนเต็ม	จิตพ่นครั้งที่ 1 (เฉลี่ย)	จิตพ่นครั้งที่ 2 (เฉลี่ย)	จิตพ่นครั้งที่ 3 (เฉลี่ย)	จิตพ่นครั้งที่ 4 (เฉลี่ย)	
A1 $\approx$ 1:1	1 ไร่	ซ้ำ 1	112	75	39	14	7	
		ซ้ำ 2	94	81	33	16	9	
	3 ไร่	ซ้ำ 1	106	73	38	13	4	
		ซ้ำ 2	86	59	31	18	5	
	5 ไร่	ซ้ำ 1	112	92	35	12	1	
		ซ้ำ 2	102	83	35	14	2	
	7 ไร่	ซ้ำ 1	88	63	36	12	-	
		ซ้ำ 2	114	97	38	13	-	
A2 $\approx$ 1:2	1 ไร่	ซ้ำ 1	99	54	26	11	1	
		ซ้ำ 2	120	69	27	9	-	
	3 ไร่	ซ้ำ 1	102	73	18	8	1	
		ซ้ำ 2	94	57	23	10	-	
	5 ไร่	ซ้ำ 1	87	45	20	7	-	
		ซ้ำ 2	85	49	21	3	-	
	7 ไร่	ซ้ำ 1	94	57	18	-	-	0.0000
		ซ้ำ 2	118	86	15	-	-	0.0000

ภาพที่ 3 และที่ ๔

ภาพที่ 4 การเตรียมน้ำส้ม

ภาพที่ 5 การผสมอัตราส่วนน้ำส้มควั่นไม้

ภาพที่ 6 เตรียมเพื่อทำการฉีดพ่น

ภาพที่ 7 การฉีดพ่นน้ำส้มควั่นไม้

ภาพที่ 8

ภาพที่ 9 แพะที่มีอาการขนร่วง

□. รายชื่อนักศึกษาผู้ช่วยวิจัย

1. น. ██████████

2. เ. ██████████

3. น. ██████████

